

ЗАКОНОДАВЧО-ПРАВОВА БАЗА ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ КРАЇНИ

Кішина Т. О.

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського рівня)
за спеціальністю 242 – Туризм*

Міжнародний гуманітарний університет

Науковий керівник: Олійник В. Д.

кандидат географічних наук, доцент,

доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Зростання впливу людини на навколишнє природне середовище включає масштабні та багатопланові процеси, що в цілому сприятливі для ведення та розвитку народного господарства, але у той же час завдають шкоду навколишньому середовищу, зокрема, спричиняють його забруднення, трансформацію ландшафтних комплексів. Наразі, не всі межі земель природно-заповідного фонду (заказників, заповідників) винесені в натуру (на місцевість), тому значні площі територій щорічно викошуються мешканцями навколишніх сіл, використовуються як пасовища та випалюються для поліпшення кормової цінності угідь.

Сучасний екологічний стан навколишнього середовища Одеської області має бути стабілізований, а природоохоронні заходи повинні спрямовуватись на підвищення рівня соціально-економічного розвитку регіону [6]. В сучасних умовах значення туристичної галузі актуальним є створення моніторингових систем, які дадуть змогу констатувати, аналізувати та прогнозувати розвиток об'єктів природно-заповідного фонду. Реалізацію державної політики щодо використання та охорони земель, наукове обґрунтування розподілу земель за цільовим призначенням з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, створення екологічно сталих агроландшафтів тощо, забезпечує Закон України «Про землеустрій» [3].

Закон України «Про природно-заповідний фонд України» визначає правові основи організації, охорони, ефективного використання природно-заповідного фонду України, відтворення його природних комплексів та об'єктів [4]. Обов'язковій державній експертизі підлягають проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення,

оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів, що регулюється Законом України «Про державну експертизу землепорядної документації» [2]. Законом України «Про державний земельний кадастр» визначено, що державний земельний кадастр – єдина державна геоінформаційна система відомостей про землі, розташовані в межах державного кордону України, їх цільове призначення, обмеження у їх використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їх оцінку, про розподіл земель між власниками і користувачами [1].

Через проекти землеустрою визначають місце розташування і розміри земельних ділянок, межі територій природнозаповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого (округи і зони санітарної (гірничо-санітарної) охорони), рекреаційного та історико-культурного (охоронні зони) призначення, водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, смуг відведення та берегових смуг водних шляхів, а також встановлюють режим використання та охорони їх територій [5].

Проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення підлягають обов'язковій державній експертизі, яка проводиться спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері державної експертизи, передача проекту відведення до органу державної експертизи здійснюється замовником. Обов'язкова державна експертиза проводиться за клопотанням (заявами) замовників чи розробників об'єктів державної експертизи, а при вирішенні земельних спорів – також за клопотанням відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Згідно до вимог статті 35 Закону України «Про державну експертизу землепорядної документації» позитивні висновки державної експертизи щодо проектів відведення обов'язкової державної експертизи є підставою для прийняття відповідного рішення органами місцевого самоврядування, відкриття фінансування робіт з реалізації заходів, передбачених проектом відведення [2]. Після погодження проекту у встановленому порядку здійснюється Державна реєстрація земельної ділянки [1].

Природно-заповідний фонд Одеської області налічує більше 120 об'єктів, до складу яких входять природні комплекси, що мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну й іншу цінність і виділені з метою збереження природного різноманіття ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу, забезпечення фонових моніторингу навколишнього природного середовища. Тому виділення меж даних об'єктів винесення їх в натуру, відповідно до законодавства та подальшій

моніторинг стану з використанням в туристичних цілях має вагоме значення для збереження екосистеми, просування туристичної галузі та соціально-економічного розвитку області.

Література:

1. Закон України «Про державний земельний кадастр» від 07.07.2011 № 3613-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> (дата звернення 19/05/2025).

2. Закон України «Про державну експертизу землепорядної документації» від 17.06.2004 № 1808-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>. (дата звернення 19/05/2025).

3. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> (дата звернення 19/05/2025).

4. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 № 2456-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> (дата звернення 19/05/2025).

5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> (дата звернення 19/05/2025).

6. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Одеській області у 2019 році. *Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації*. URL: <http://ecology.odessa.gov.ua/zvti/> (дата звернення 19/05/2025).